

KINH BÁCH DỤ

QUYỂN 1

1. Người ngu ăn muối.
2. Người ngu để dành sữa bò.
3. Dùng gậy đánh vỡ đầu.
4. Người vợ giả chết.
5. Người khát gặp nước.
6. Con chết muốn an táng trong nhà.
7. Nhận người làm anh.
8. Chàng nhà quê và kho vua ăn trộm.
9. Khen cha đức hạnh.
10. Nhà lầu ba tầng.
11. Bà-la-môn giết con.
12. Nấu nước đường.
13. Người hay sân hận.
14. Giết người dẫn đường để tế trời.
15. Lương y bốc thuốc mau lớn cho công chúa con vua.
16. Tươi mía bằng nước mía.
17. Nợ năm tiền.
18. Lên lầu mài dao.
19. Đi thuyền roi chén bạc.
20. Phê bình vua bạo ngược.
21. Người phụ nữ cầu con.

M

1- NGƯỜI NGU ĂN MUỐI

Thuở xưa có một chàng ngốc đến nhà bạn chơi. Người chủ đãi tiệc. Anh ta ăn không vừa miệng, chê không ngon. Người chủ nghe thế bèn bỏ thêm muối vào. Người ngu ăn cơm thấy ngon nên tự nghĩ: “Ngon như vậy là do muối, ít muối mà còn ngon như vậy huống chi dùng nhiều.” Chàng ngốc kia liền lấy muối ăn không, tưởng rằng ăn vào rất ngon nhưng trái lại vì thế mà mang bệnh.

Ví như ngoại đạo nghe rằng: “Giảm bớt ăn uống có thể đạt đạo”, liền nhịn đói suốt bảy ngày hoặc mười lăm ngày, tự hành hạ mình mà không biết việc nhịn đói không lợi ích gì cho việc tu tập. Cũng giống như người ngu kia cho rằng muối ăn ngon nên lấy muối ăn không cho sướng miệng chẳng khác gì.

M

2- NGƯỜI NGU ĐỂ DÀNH SỮA BÒ

Thuở xưa có một người ngu sắp có bữa tiệc mời rất đông khách, nên muốn để dành sữa bò cho đủ để đãi khách, bèn nghĩ: “Nay nếu ta mỗi ngày vắt sữa bò cất giữ thì lâu ngày sữa sẽ không ngon hoặc có thể bị hư. Chi bằng ta cứ để sữa chứa đầy trong bụng bò, đợi đến ngày đãi tiệc sẽ vắt lấy ra một thể.” Nghĩ thế rồi, ông bắt bò mẹ đem nhốt riêng biệt. Một tháng sau, đến ngày đãi tiệc, ông mời khách an tọa rồi dắt bò ra để vắt sữa đãi khách, nhưng sữa của con bò kia đã khô cạn. Bấy giờ, quan khách mọi người vừa bực bội vừa tức cười.

Cũng như người muốn tu hạnh bố thí mà cho là: “Đợi đến lúc tôi có thật nhiều tài sản rồi mới bố thí.” Thế nhưng chưa kịp gom góp xong đã bị các nạn lũ lụt, hỏa hoạn, trộm cướp hoặc bị vua quan chiếm đoạt, hoặc bị vô thường lôi kéo chết đi không kịp bố thí. Giống như việc để dành sữa bò đãi khách của người ngu vậy.

M

3- DÙNG GẬY ĐÁNH VỠ ĐẦU

Xưa kia có một chàng ngốc đầu không mọc tóc. Bấy giờ có một kẻ dùng gậy đánh lên đầu y hai, ba lần, lần nào cũng bị thương, nhưng chàng ngốc ta mặc nhiên chịu đòn không biết tránh đi. Người hàng xóm thấy thế hỏi:

–Sao anh không tránh đi mà đưa đầu ra hứng đến nỗi vỡ cả đầu như thế?

Chàng ngốc đáp:

–Hạng người như kẻ kia chỉ biết kiêu ngạo, y mình có sức mạnh mà không có trí tuệ, thấy đầu ta không có tóc, ngỡ là hòn đá nên dùng gậy đánh vỡ đầu ta đấy chứ.

Người hàng xóm nói:

–Ông tự bản thân ngu si mà không biết lại cho người kia là ngu. Nếu ông không ngu thì tại sao lại để cho hắn đánh đến vỡ đầu mà không biết tránh.

Các vị Tỳ-kheo cũng vậy. Không biết vâng giữ đầy đủ giới đức, trao dồi trí tuệ, chỉ lo chăm sóc hình tướng, điệu bộ bên ngoài để thu lợi dưỡng cũng như chàng ngốc kia bị người ta đánh lên đầu không biết tránh đến nỗi phải bị thương tích mà còn nói rằng: “Hắn thật là ngu.” Những Tỳ-kheo này cũng thế.

M

4- NGƯỜI VỢ GIẢ CHẾT

Xưa kia có chàng ngu cưới được người vợ rất đẹp nên rất yêu thương nàng. Nhưng người vợ không chung tình. Sau một thời gian quan hệ vợ chồng chung sống, lòng tà dâm trở dậy, nàng muốn bỏ chồng trốn theo người tình. Cô ta bí mật bảo một bà lão:

–Sau khi tôi đi khỏi, bà hãy tìm một thi hài phụ nữ đem đặt trong nhà tôi, rồi bảo với chồng tôi là tôi đã chết.

Bà lão đợi khi người chồng ra khỏi nhà liền đem một xác chết phụ nữ vào nhà anh ta. Người chồng trở về, bà ta liền nói: “Vợ anh chết rồi!”. Người chồng xem qua thi hài liền tin ngay là vợ mình nên làm đám tang, khóc lóc thảm thiết, lấy củi dựng giàn hỏa táng thi hài, cất giữ tro xương bên mình đêm ngày thương nhớ.

Sau một thời gian, người vợ bị người tình nhảm chán, phụ bạc, liền quay về nhà thừa với chồng:

–Tôi chính là vợ chàng.

Chàng ngốc liền trả lời:

–Vợ tôi chết đã lâu! Cô là ai mà đến đây nói dối là vợ tôi.

Người vợ nói đến hai ba lần, chàng ta cũng nhất quyết không tin.

Cũng như chàng ngốc kia, kẻ ngoại đạo nghe theo học thuyết sai lầm, tâm sinh mê hoặc, chấp thủ là chân lý, vĩnh viễn không thể sửa đổi được, dù được nghe giáo pháp chân chánh cũng không tin tưởng thọ trì.

M

5- NGƯỜI KHÁT GẶP NƯỚC

Thuở xưa có một người ngu si, đần độn, đi đường rất khát nước, muốn tìm nước uống. Vào lúc trời nóng bức, chàng ta nhìn dợn nắng ngỡ là nước liền chạy tới, thời may gặp một con sông. Anh chàng cứ đứng tần ngần bên sông nhưng không uống. Có

người thấy thế hỏi:

–Anh đã khát khô cổ muốn tìm nước uống, nay đã đến chỗ có nước sao không uống?

Chàng ngốc trả lời:

–Nếu anh có thể uống hết nước dưới sông, tôi mới có thể uống hết. Nước sông nhiều như thế không thể nào uống hết nên tôi không uống.

Cũng vậy, những kẻ ngoại đạo chấp chặt lý lẽ của mình, cho là không thể giữ trọn vẹn giới luật trong đạo Phật nên quyết không thọ giới. Do vậy, trong tương lai không được một chút đạo hạnh gì còn bị trôi lăn trong vòng sinh tử. So với chàng ngốc gặp nước không uống nên bị mọi người cười chê trên không khác.

M

6- CON CHẾT MUỐN AN TÁNG TRONG NHÀ

Thuở xưa có một người ngu có bảy đứa con. Một hôm, bỗng có một đứa lăn ra chết. Thấy con chết, chàng ta muốn an táng thi hài con trong nhà còn mình thì bỏ nhà ra đi. Có người hàng xóm thấy vậy liền bảo:

–Hai đường sống chết vốn khác nhau. Anh mau đem thi hài đứa bé ra ngoài chôn cất đàng hoàng. Sao lại để thi hài bé trong nhà, bỏ nhà ra đi như thế?

Nghe người hàng xóm nói, lúc ấy, chàng ta nảy sinh một ý nghĩ ngốc nghếch: “Nếu không được an táng trong nhà, phải đem ra ngoài chôn, ta cần giết thêm một đứa trẻ nữa để gánh hai đầu cho cân.”

Thế rồi, chàng ta liền giết thêm một đứa trẻ nữa, gánh đến nơi xa, hoang vắng chôn. Mọi người nghe chuyện đó đều cười chê thậm tệ, cho là việc quái dị chưa từng có.

Thí như Tỳ-kheo phạm một giới không ăn năn, sám hối, sửa đổi, lại mặc nhiên che giấu tội lỗi còn tự nói mình thanh tịnh. Khi có bậc hiền trí khuyên bảo: “Người xuất gia giữ gìn cấm giới như gìn giữ viên ngọc sáng không để tỳ vết. Nay ông đã vi phạm giới đã thọ tại sao không phát lồ sám hối?”. Tỳ-kheo phạm giới lại nói: “Nếu phải phát lồ sám hối những tội đã phạm thì hãy để sau này phạm nhiều giới bất thiện, lúc ấy hãy sám hối luôn một thể.”

Cũng như người ngu trên đã bị chết một đứa con lại giết thêm một đứa nữa. Vị Tỳ-kheo ấy cũng giống như vậy.

M

7- NHẬN NGƯỜI LÀM ANH

Thuở xưa, có một chàng tướng mạo khôi ngô, thông minh, tài giỏi, lại rất giàu. Người đời không ai không khen ngợi. Bấy giờ có một gã ngốc thấy người ấy như thế liền nhận là anh mình. Chỉ vì người kia giàu có, gã ta muốn lợi dụng nên nhận là anh. Thế nhưng, khi thấy người kia trở nên nghèo khó, túng bấn thì y lại tuyên bố không phải là anh mình. Có người biết chuyện bảo:

–Anh thật ngốc nghếch quá! Cớ sao vì danh tiếng giàu có nhận người đứng làm anh, rồi khi người ta nghèo khó lại phủ nhận không phải anh mình.

Gã ngốc trả lời ngay:

–Tôi chỉ vì mong muốn tiền bạc của anh ta nên mới nhận y là anh, chứ thật ra y không phải là anh tôi. Nếu như y đã lâm vào cảnh nghèo khó thì không phải là anh tôi

nữa.

Mọi người nghe lời gã nói không ai không cười khinh gã.

Ngoại đạo cũng vậy. Nghe giáo pháp trọn lành của Đức Phật liền nổi lòng tham nhận đó là của mình. Đến khi được bậc Thiện hữu khuyên nên tu hành thì chẳng chịu tu tập còn bảo: “Tôi vì lợi dưỡng cúng dường nên mới dùng lời dạy của Đức Phật dạy bảo chúng sinh, chứ chẳng phải thật tu thì cố gì phải tu tập.” Như gã ngốc trên vì muốn tiền bạc nên tuyên bố người giàu có là anh, đến khi người kia túng thiếu lại nói ngược không phải anh mình, những kẻ ngoại đạo kia cũng như thế.

M

8- CHÀNG NHÀ QUÊ VÀO KHO VUA ĂN TRỘM

Thuở xưa, có một anh chàng nhà quê lên vào kho vua trộm đồ rồi cao bay xa chạy. Sau khi vụ trộm bị phát giác, nhà vua liền sai người tìm nã khắp nơi và bắt được gã đưa về cung. Vua tra hỏi nguồn gốc chiếc áo. Gã ta biện bạch:

–Chiếc áo này chính là vật gia truyền của ông cha tôi.

Đức vua truyền lệnh cho y bận chiếc áo. Chiếc áo ấy vốn không phải là vật của y nên gã ta cứ loay hoay không biết cách mặc, thứ phải mang trên cánh tay lại đeo dưới chân, thứ phải thắt ngay lưng lại đội lên đầu. Vua thấy y như thế liền truyền gọi quan lại trong triều đến cùng xem xét, rồi phán:

–Chiếc áo này nếu là vật gia truyền của ông cha người thì người phải biết cách mặc. Tại sao người lại mặc vào lộn xộn như thế, thứ ở trên lại đưa xuống dưới mặc, chứng tỏ người không biết cách mặc. Do vậy thấy rõ chiếc áo kia chắc chắn là người lấy trộm, chẳng phải là vật gia truyền của người.

Trong chuyện này, nhà vua dụ cho Đức Phật, hoàng bào dụ cho giáo pháp, anh chàng nhà quê ngu muội dụ cho ngoại đạo trộm nghe Phật pháp, ăn cắp đưa vào trong giáo lý của mình rồi tự nhận là của họ. Thế nhưng, vì không giải thích được nên họ sắp xếp giáo lý của Phật một cách lung tung, lộn xộn; không thể biết được chân nghĩa của giáo pháp. Cũng như gã nhà quê trên được chiếc áo quý của nhà vua, không biết rõ thứ tự trước sau nên bận vào một cách lộn xộn, những kẻ ngoại đạo kia cũng như thế.

M

9- KHEN CHA ĐỨC HẠNH

Thuở xưa có người thường ngợi khen cha mình trước mặt nhiều người:

–Cha tôi bản tánh rất nhân hậu, chưa từng làm hại hay trộm cắp của ai. Ông luôn nói chuyện một cách khảng khái, trung thực và thường bố thí.

Khi ấy, có một chàng ngốc nghe được lời trên bèn lên tiếng:

–Đạo đức và việc làm của cha tôi còn tốt hơn cha anh nữa.

Mọi người liền hỏi:

–Cha anh có đức hạnh gì? Mời anh nói thử xem.

Chàng ta trả lời:

–Từ nhỏ đến giờ, cha tôi tuyệt hẳn dâm dục, hoàn toàn không bị dục nhiễm.

Mọi người đều nói:

–Cha anh nếu tuyệt hẳn dâm dục tại sao lại sinh ra anh!

Kẻ ngu ngốc thế chỉ bị người đời cười chê mà thôi.

Hạng người vô trí trên đời cũng vậy. Muốn tán dương chỗ tốt của người khác nhưng không hiểu rõ sự thật về người đó nên ngược lại trở thành lời mỉa mai, châm chọc giống như chàng ngốc trên có ý tán dương cha mình nhưng lời nói ra lại trở thành ngây ngô, sai lạc. Hạng người vô trí cũng như thế.

M

10- NHÀ LẦU BA TẦNG

Thuở xưa có một người giàu có nhưng ngu độn. Một hôm, ông ta đến thăm một gia đình cự phú trong vùng. Thấy một tòa nhà ba tầng vô cùng mỹ lệ, cao rộng và sáng sủa, lòng ông ta rất thích, tự nghĩ: “Tiền bạc của ta cũng đâu có thua hẳn, lẽ nào ta không xây được một cái nhà lầu như thế.” Về đến nhà, ông ta lập tức cho mời vị kỹ sư trưởng xây dựng đến hỏi:

–Có phải ông đã làm tòa nhà lầu mỹ lệ kia không?

Vị kỹ sư trả lời:

–Vâng, chính là tôi làm.

Nghe vậy, ông phú hộ liền bảo:

–Nay ông hãy xây ngay cho tôi tòa nhà như của ông ta.

Vị kỹ sư trưởng liền cho thợ khởi công đào móng, đắp nền, xây tường làm nhà. Ông nhà giàu ngu ngốc nọ thấy thợ tiến hành làm móng, xây tường, phòng ốc ngổn ngang, ngạc nhiên liền hỏi vị kỹ sư trưởng:

–Các ông muốn xây cái gì vậy?

Vị kỹ sư trả lời:

–Thì làm nhà lầu ba tầng.

Ông phú hộ liền nói ngay:

–Tôi chưa cần hai tầng dưới. Ông hãy cho thợ xây ngay tầng trên cùng cho tôi.

Vị kỹ sư trưởng liền bảo:

–Việc ấy không thể nào được. Làm gì có việc không cất tầng trệt mà có thể xây tầng hai, không có tầng hai thì làm sao có thể xây tầng ba được.

Gã nhà giàu ngốc nghếch vẫn nằng nặc:

–Tôi nay không dùng hai tầng dưới. Ông chỉ xây tầng trên cùng cho tôi thôi.

Mọi người lúc bấy giờ biết chuyện đều chê cười ông ta:

–Không cất tầng một thì làm sao có thể xây tầng thượng cơ chứ!

Câu chuyện này dụ cho một số người trong bốn chúng đệ tử của Đức Phật không chịu nỗ lực, tinh cần tu tập, quy kính Tam bảo, lười biếng giải đãi mà lại mong cầu Thánh quả, còn tuyên bố: “Tôi nay không cần trải qua ba thánh vị bậc dưới chỉ mong chứng đắc tứ quả A-la-hán mà thôi.” Những người như thế cũng sẽ bị mọi người cười chê giống như ông nhà giàu ngu ngốc trên không khác.

M

11- BÀ-LA-MÔN GIẾT CON

Xưa kia có một vị Bà-la-môn tự xưng là học rộng hiểu nhiều, luôn tự phụ là lâu thông thiên văn, địa lý, thuật chú, tất cả các môn không môn nào không biết. Muốn phô

trường tài năng bản lãnh của mình, ông ta bèn sang nước khác, ôm con mà khóc. Có người hỏi ông:

– Vì sao ông khóc lóc như thế?

Vị Bà-la-môn trả lời:

– Đứa con nhỏ của tôi trong bảy ngày nữa sẽ chết. Tôi đang lo lắng con chết yếu nên đau xót mà khóc đấy thôi.

Mọi người đều khuyên:

– Mạng sống con người khó mà tính toán kiết hung, tốt xấu được. Biết đâu bảy ngày nữa con ông có thể không chết, ông vì sao lại khóc lóc thảm thiết như vậy,

Ông ta liền nói:

– Mặt trời, mặt trăng có thể mờ, sao trời có thể rơi chứ lời tiên đoán của tôi không thể nào sai lầm đâu.

Rồi vì danh tiếng của mình, đến ngày thứ bảy, anh ta tự tay giết chết con mình để chứng minh lời tiên tri của mình. Sau bảy ngày, mọi người nghe con ông ta chết đều ca tụng:

– Quả là bậc đại trí, lời ông nói không sai chút nào.

Lòng họ rất khâm phục, tin tưởng, nên cùng nhau kéo đến tôn kính.

Câu chuyện này dụ cho một số người trong bốn chúng đệ tử của Đức Phật vì tiếng tăm quyền lợi nên tự xưng là đấng đạo, ngu si đoạn mất tâm Bồ-đề, giả tướng từ bi đức độ. Do nhân ấy nên ở trong tương lai lãnh chịu quả khổ vô cùng giống như vị Bà-la-môn muốn chứng tỏ lời tiên tri của mình nên tự giết con, lừa dối mọi người vậy.

M

12- NẤU NƯỚC ĐƯỜNG

Thuở xưa có một chàng ngọc làm nghề nấu đường. Một hôm, có ông phú hộ đến nhà thăm. Khi ấy, chàng ta tự nghĩ: “Ta đang nấu nước đường. Nên đem một ít nước đường đang nấu mời ông ta ăn thử.”

Nghĩ vậy, anh ta thêm ít nước vào nồi mật đang đun trên lửa. Muốn nước đường mau nguội, anh ta ra sức quạt nước đường trong nồi đang đặt trên bếp lửa.

Người bạn thấy thế bảo:

– Anh không tắt lửa dưới lò mà cứ quạt mãi nước đường trong nồi thì làm sao mà nguội được.

Mọi người có mặt khi đó đều cười nói lớn chế giễu anh ta.

Chuyện này dụ cho ngoại đạo không nỗ lực diệt trừ lửa tham, sân, si đang bốc cháy trong tâm, chỉ biết hành xác khổ hạnh, nằm giường gai, thiêu đốt thân mình trong nắng gắt mà vọng cầu đạt đạo quả thanh lương, tịch tĩnh thì cuối cùng không có kết quả mà còn bị bậc Trí cười chê. Hiện tại chịu khổ, tương lai nhất định trôi lăn trong luân hồi sinh tử.

M

13- NGƯỜI HAY SÂN HẬN

Thuở xưa có một người cùng bạn bè ngồi trong nhà bình luận phẩm hạnh của người khác. Anh ta nói:

– Nhân cách, đạo đức của anh ta thì rất tốt, chỉ có hai tật xấu: một là tánh hay nóng

nảy, hai là chạm việc hay lỗ mãng.

Ngay lúc đó, anh chàng kia đi ngang qua nghe được lời ấy lập tức nổi giận ùng ùng, nhảy bổ vào nhà mắng chửi người vừa nói, rồi đấm đá anh ta một trận.

Mọi người trong nhóm lên tiếng:

–Tại sao anh lại đánh người ta như thế hả?

Anh chàng trả lời:

–Trước nay, tôi chưa từng bao giờ nổi giận hay lỗ mãng vậy mà hấn lại nói tôi hay nóng nảy, chạm việc hay lỗ mãng cho nên tôi đánh hấn.

Người kia liền bảo:

–Hiện giờ chính bộ dạng sân hận và lỗ mãng của anh đã chứng minh rồi đấy! Sao lại cho là nói xấu anh.

Mọi người đều bực tức, trách mắng táng huyệt của anh ta. Thật đáng bị người đời khinh chê là ngu muội.

Những kẻ đam mê rượu chè cũng vậy, chìm đắm trong men say, làm nhiều điều xằng bậy. Nghe mọi người chê trách lại sinh lòng oán trách. Thế nhưng nỗi khổ do hậu quả của rượu tạo ra đã chứng minh cho việc đó. Bọn họ cũng giống anh chàng ngu ngốc trên không muốn nghe lỗi của mình, khi nghe người khác phê bình lại muốn sinh sự, đánh lộn vậy.

M

14- GIẾT NGƯỜI DẪN ĐƯỜNG ĐỂ TẾ TRỜI

Thuở xưa, có một chàng thương gia dự định vượt biển buôn bán. Chuyến hải trình cần có một người dẫn đường mới có thể đi được. Do vậy, tất cả cùng nhau bàn tính để mời một người dẫn đường.

Sau khi mời được một người dẫn đường, đoàn thương gia bèn khởi hành. Chẳng bao lâu, tàu ghé vào một vùng đất rộng. Tại đó có một đền thờ chư Thiên. Họ phải giết một người để hiến tế rồi mới có thể đi tiếp. Khi đó các nhà buôn cùng họp bàn:

–Tất cả chúng ta đều là bè bạn, thân thích. Đã vậy thì làm sao có thể chọn một người để tế trời được. Trong đoàn, chỉ còn anh chàng dẫn đường kia. Chi bằng giết anh ta để hiến tế.

Bàn tính xong, họ bèn giết người dẫn đường đem hiến tế chư Thiên. Cúng tế xong, muốn khởi hành thì mọi người trong đoàn đều lẫn lộn, quên mất phương hướng, chẳng biết đi về hướng nào. Cuối cùng, tất cả đều chết trong cảnh cùng khổ.

Người đời cũng thế: Muốn vào biển Phật pháp để tìm châu báu cần phải lấy việc tu tập pháp hạnh lành làm Bạc Đạo Sư. Phá hủy hạnh lành thì mãi mãi không thoát khỏi con đường sinh tử mênh mông, trải thân trong ba đường khổ, chịu khổ não triền miên cũng như đoàn thương gia vào bể cả bao la lại giết người dẫn đường nên quên mất bến về. Cuối cùng đành tán thân trong cảnh khổ.

M

15- LƯƠNG Y BỐC THUỐC MAU LỚN CHO CÔNG CHÚA CON VUA

Thuở xưa có ông vua sinh được một nàng công chúa. Ngày kia, nhà vua truyền gọi

một vị lương y đến bảo:

–Khanh hãy bốc một loại thuốc để công chúa uống vào lớn ngay tức khắc cho trẫm.

Vị lương y thưa:

–Thần có một phương thuốc rất hay uống vào có thể lớn ngay tức khắc nhưng phải đến phương xa mới có. Thần chỉ xin bệ hạ một điều là từ nay đến khi thần mang thuốc về, bệ hạ không được đến thăm công chúa. Đợi khi nào thần đem thuốc về cho công chúa uống xong, sẽ đưa công chúa diện kiến bệ hạ.

Vị lương y lập tức lên đường đến phương xa tìm thuốc. Trải qua mười hai năm vị ấy mới đem thuốc về cho công chúa uống rồi đưa công chúa đến diện kiến đức vua. Nhà vua thấy công chúa đã trưởng thành, vui mừng kêu to:

–Thật là Thánh dược! Con ta uống xong đã lớn ngay lập tức.

Nhà vua truyền lệnh cho cận thần đem ngọc ngà, châu báu ban thưởng cho vị lương y. Người đương thời đều cười chê vua ngốc nghếch, không biết tính tuổi con mình nên khi thấy con đã lớn lại ngỡ do hiệu quả của thuốc.

Người đời cũng thế, mong trở thành con người hiền thiện nên phát nguyện: “Tôi nay mong cầu đạo giải thoát, kính nguyện được gặp bậc Lương sư chỉ dạy để tôi thành ngay bậc Hiền nhân.” Vị Đạo sư dùng phương tiện dạy anh ta tọa thiền, tu quán giáo lý mười hai nhân duyên, dần dần nuôi dưỡng các đức hạnh lành cho đến khi đắc quả A-la-hán. Khi chứng quả A-la-hán, người ấy vô cùng hân hoan thốt lên: “Thật là nhanh chóng! Chính nhờ bậc Đạo sư nên chúng ta mới có thể sớm đạt được Diệu pháp tối thượng.”

M

16- TƯỚI MÍA

Thuở xưa có hai người cùng nhau trồng mía. Cả hai người đồng ý lập ra một quy ước: Ai trồng mía lên tốt thì được thưởng, ai trồng lên xấu thì phải bị phạt.

Bấy giờ, trong hai người, có một người suy nghĩ: “Mía thì ngọt, nếu là ép mía lấy nước rồi đem tưới cho cây mía thì chắc mía sẽ rất tốt, chắc chắn thắng hẳn ta.” Nghĩ thế, muốn cho mía ngọt hơn, người ấy đem rất nhiều mía ra ép lấy nước tưới cho khoảng mía mới trồng. Thế nhưng kết quả lại trái ngược: tất cả mía mới trồng của anh ta đều hư hoại hết!

Người đời cũng thế, mong cầu phước lành như giàu sang, phú quý mà lại chuyên ý mình giàu có, cậy quyền thế ức hiếp người lương thiện để chiếm đoạt tài sản. Rồi dùng tiền đó làm việc phước thiện mong được quả lành. Họ không biết rằng ngược lại trong tương lai sẽ gặp nhiều hoạn nạn cũng như việc dùng nước mía tưới mía nên tất cả mía đều mất trắng vậy.

M

17- NỢ NĂM TIỀN

Thuở xưa có một thương gia cho bạn hàng vay năm tiền, mãi lâu không thấy trả, liền đến nhà đòi nợ. Trước nhà người kia có một con sông lớn. Ông phải mất hai đồng tiền đò để sang sông. Đến nơi không gặp người vay nợ nên ông đành quay về, sang sông

lại tốn thêm hai đồng nữa. Thế là, vì đòi nợ năm đồng mà phải tốn đến bốn đồng. Chỉ vì ngại đi bộ mệt nhọc nên tiền nợ thì ít mà tiền trả tổn thất lại quá nhiều! Kết quả là bị mọi người chê.

Người đời cũng thế, vì chút ít lợi danh, hủy hoại hạnh thanh cao, vì tư lợi không màng lễ nghĩa, hiện tại phải mang tiếng xấu, tương lai phải chịu quả báo khổ đau.

M

18- LÊN LẦU MÀI DAO

Thuở xưa có một người nghèo làm việc cho nhà vua rất cực khổ. Trải qua một thời gian dài, thân thể y càng suy yếu. Nhà vua thấy thế thương hại ban cho xác một con lạc đà. Anh chàng toan lột da xác lạc đà vua ban nhưng dao đã cùn nên vội đi tìm một viên đá để mài dao. Kiếm được đá mài trên lầu, chàng ta liền mài bén dao rồi xuống lầu bắt đầu công việc. Thế rồi, chàng ta cứ lên lầu xuống lầu nhiều lần để mài dao. Cuối cùng, quá mệt vì phải lên lầu xuống lầu mãi, chàng ta khiêng luôn xác con lạc đà lên lầu để tiện việc vừa mài dao vừa lột da. Hành động của anh chàng bị mọi người cười chê thậm tệ.

Câu chuyện này dụ cho hạng người ngu phá hủy giới cấm, tích trữ tiền của rồi dùng đó để bố thí, cúng dường, tu phước cầu được sinh Thiên giới. Hạng người ấy chẳng khác gì chàng ngốc khiêng xác lạc đà lên lầu để tiện việc mài dao kia, bỏ công sức ra quá nhiều mà kết quả thu được lại rất ít.

M

19- ĐI THUYỀN RƠI CHÉN BẠC

Xưa kia có một người lái thuyền vượt biển. Giữa đường, anh ta lỡ tay làm rơi một cái chén bằng bạc xuống nước. Anh ta liền khởi lên một ý nghĩ ngu ngốc: “Nay mình phải đánh dấu để nhớ vùng nước này, rồi cứ để đó mà đi. Sau này sẽ lặn xuống lấy.”

Đi được hai tháng, đến nước Sư tử, chàng ta gặp một con sông liền lặn xuống nước để tìm cái chén bạc đã mất. Có người hỏi:

–Anh muốn tìm gì vậy?

Anh ta trả lời:

–Trước đây, tôi đã đánh rơi một cái chén bạc. Nay muốn tìm lại.

Người ấy liền hỏi:

–Anh làm rơi ở chỗ nào?

Chàng ta trả lời:

–Tôi đánh rơi khi mới ra biển.

Người kia hỏi tiếp:

–Mất độ bao lâu rồi?

Anh chàng đáp:

–Đã mất trước đây hai tháng.

Người ấy lại hỏi:

–Mất hai tháng trước đây mà sao lại tìm ở đây?

Chàng ta liền đáp:

–Khi đánh rơi cái chén, tôi đã vạch nước làm dấu để nhớ. Chỗ nước mà tôi đánh

dấu và chỗ nước ở đây đâu có khác nhau, cho nên tìm ở đây.

Người ấy cười hỏi:

–Nước tuy không khác nhau nhưng anh đánh rơi đồ ở chỗ khác, nay lại tìm ở đây thì làm sao có thể tìm được.

Lúc bấy giờ, mọi người đều phá lên cười giễu.

Ngoại đạo cũng như thế: Không tu tập theo hạnh chân chính, cho rằng các hạnh lành đều như nhau nên chọn ngay lối tu khổ hạnh để cầu mong giải thoát. Bọn họ cũng như chàng ngốc trên mặt chén bạc ở một nơi mà lại tìm ở một nơi khác vậy.

M

20- PHÊ BÌNH VUA BẠO NGƯỢC

Thuở xưa có một người kể tội vị vua đương thời, phê phán rằng:

–Nhà vua hiện nay tánh tình bạo ngược, trị nước bất công.

Lời ấy truyền đến tai vua, vua liền nổi giận lôi đình nhưng vẫn không tra xét được ai đã nói ra lời ấy. Sau đó, vua nghe lời nịnh thần, ra lệnh bắt một vị hiền thần, xử hình phạt tùng xẻo, lóc nơi xương sống lấy một trăm lạng thịt. Có người chứng minh được vị hiền thần kia không nói lời đó. Lòng vua rất hối hận, nên lệnh đem một ngàn lạng thịt đắp trả lại nơi xương sống của vị quan kia.

Suốt đêm vị hiền thần đau đớn rên rỉ, khổ não vô cùng. Vua nghe tiếng rên la liền hỏi:

–Sao người còn rên la khổ não như vậy? Ta đã trả lại gấp mười lần số thịt đã lấy cho người. Hẳn là người cho là chưa đủ chăng? Cớ sao lại đau khổ như thế?

Có vị quan thân tín tâu:

–Tâu đại vương, nếu như chặt một cái đầu thì dù có lại được một ngàn cái đầu cũng không tránh được cái chết. Dù được gấp mười lần số thịt đã mất, ông ta cũng không khỏi đau đớn, khổ não được.

Người ngu cũng thế, không sợ quả đời sau, tham hưởng thú vui hiện tại, gây tạo khổ não cho chúng sinh rồi lại đem nhiều tiền của đền bù, phân phát cho mọi người, tưởng rằng tội chướng kia được tiêu trừ, hưởng phúc báo vô tận. Hạng vị ấy cũng giống như vị vua kia nạo xương sống róc thịt người rồi đem thịt đắp vào đền trả, ngỡ rằng người kia không đau đớn, bình yên vô sự.

M

21- NGƯỜI PHỤ NỮ CẦU CON

Thuở xưa, có một nàng thiếu phụ đã có một con nhưng lòng vẫn mong ước có thêm một đứa nữa. Nàng ta liền đi hỏi các phụ nữ trong vùng:

–Trong các chị, có ai biết cách xin hưởng dẫn cho tôi sinh được một đứa con nữa.

Có một bà lão lên tiếng bảo cô ta:

–Tôi có cách để cô có thể sinh con nhưng trước tiên cô phải cúng chư Thiên đã.

Nàng thiếu phụ bèn hỏi bà lão:

–Thế lễ cúng cần những gì?

Bà lão nói:

–Giết đứa con kia của cô, lấy máu cúng chư Thiên thì chắc chắn sẽ sinh được nhiều con.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Vừa nghe xong, nàng ta theo lời bà lão toan giết con mình. Một người bạn sáng suốt biết chuyện liền chê cười quở trách:

–Sao cô lại ngu ngốc hồ đồ đến như thế! Đứa con chưa sinh không biết có sinh được không mà nay lại toan giết đứa còn sống.

Người ngu cũng như nàng thiếu nữ kia. Vì mong cầu sinh lên các cõi trời nên tự hành hạ xác thân. Niềm vui ở cõi trời chưa thấy mà hiện tại xác thân phải chịu thiêu đốt trong vô vàn điều đau khổ, bức bách.

